

РЕЦЕНЗІЇ

І. ВЕГЕШ (Ужгород)

РЕКВІСМ РЕВОЛЮЦІЇ

(Вебстер Н.Х. Всемирная революция. Заговор против цивилизации. – К.: Серж, 2001. – 290 с.)

Останнім часом спостерігається тенденція зростання кількості публікацій, присвячених проблемам таємних товариств та організацій, що переслідують свої суб'єктивні цілі, дотримуючись жорсткої конспірації. Перші спроби пролиття світла на ці проблеми робилися вже досить давно, але, чи то у зв'язку з їх поодиноким характером, чи то внаслідок замовчування та ігнорування, ці спроби ще якихось вісімдесят років тому не викликали резонансу в наукових колах і суспільстві. Така сама доля спіткала праці талановитої англійської дослідниці Нести Х. Вебстер, яка в 1921 році опублікувала дослідження на тему Всесвітньої Змови під назвою «Всесвітня революція. Змова проти цивілізації». В 2001 році ця книга в перекладі М.М. Сенченка була видана у Києві. Отже, тільки в новому тисячолітті в українського читача з'явилася змога ознайомитися з матеріалами цієї книги та знайти відповіді на запитання минулого та сучасності.

Працю Н. Вебстер можна розглядати як ідейну основу перегляду офіційної історії революцій, її витлумачення крізь призму діяльності таємних організацій. На думку дослідниці, всі революції, починаючи з 1789 р. у Франції (революції 1848, 1871, 1917 рр.), не були локальними, тобто такими, що виникли внаслідок прояву невдоволення народу, а кожна з них є етапом однієї всесвітньої соціальної революції, спровокованої масштабною світовою змовою. Для виявлення механізму цієї змови потрібно дослідити її двоїсту природу, паралельно досліджуючи зовнішні революційні сили соціалізму, анархізму та інших суспільно-політичних течій, під гаслами котрих таємна сила виходила на світову політичну арену. Внаслідок цього матиме місце переоцінка знань стосовно багатьох історичних подій, які донедавна здавались виваженими і доконаними; розкриються справжні винуватці депопуляції, масових терорів та голодоморів, що є постійними супутниками соціальних революцій.

Н. Вебстер переконана, що всі нитки всесвітньої змови ведуть до створеного в 1776 р. ордену ілюмінатів. Цей орден заснував Адам Вейсгаупт, який був безкомпромісним ворогом

цивілізації з усіма її атрибутами, такими як релігія та політична влада, і, ще задовго до К. Маркса та інших соціалістів XIX ст., обстоював ідею знищення приватної власності та сім'ї. Головною метою ілюмінатів було досягнення свого тотального контролю над світом. Членом ордену, створеного А. Вейсгауптом, не повідомлялось про істинні наміри керівників, а дисципліна базувалась на витонченій системі шпіонажу. Зробивши основним принципом своєї системи таємничість, А. Вейсгаупт досить швидко усвідомив переваги союзу з масонами. В 1777 р., майже за два роки після того як ним було засновано орден ілюмінатів, він став масоном, і до кінця 1778 р. ідея об'єднання цих двох організацій почала реалізовуватися, а остаточного довершення вона набула на Вільгельмсбадському конгресі в 1782 р. В цьому конгресі прийняли участь представники всіх таємних товариств – мартиністи, масони, ілюмінати – яких у світі в той час налічувалося не менше трьох мільйонів [14-15]. Схематично цілі ілюмінатів можна зобразити як знищення: 1) монархії та всіх форм правління; 2) приватної власності; 3) права успадкування; 4) патріотизму; 5) сім'ї (тобто шлюб і традиційної моралі з одночасним утвердженням суспільного виховання дітей); 6) релігії. «Очевидно, необхідно визнати, – зазначає Н. Вебстер, – що в комплексі все це складає програму, яка не мала прецедентів в історії цивілізації. Комуністичні теорії сповідувались мислителями-одиначками з часів Платона, але ніхто, наскільки нам відомо, ніколи всерйоз не пропонував знищити все, що складає суть цивілізації. Крім того, якщо прийняти до уваги, що... програма ілюмінізму, окреслена вказаними шістьма пунктами, в наші дні виступає у вигляді програми всесвітньої революції, то чи залишається місце для сумнівів у тому, що за нею стоїть рух, що бере початок від ілюмінатів або сформований під їхнім впливом?» [19].

Велика небезпека, яку приховували в собі ілюмінати, стала очевидною для баварського уряду, котрий віддав наказ опублікувати документи ілюмінатів з метою винесення їх на загальний осуд. Однак ідеї, що фіксувалися в тих документах

європейській громадськості здалися настільки безглуздими, що вона не сприйняла їх всерйоз. Тим не менше, баварський уряд продовжив судове розслідування, яке призвело до арешту декількох ілюмінатів, а сам орден оголосив про свій розпуск. Але така заява була лише вдалим маневром ілюмінатів, які, заспокоївши європейців, вдалися до поступового непомітного захоплення цивілізованого світу [21-22]. За два роки до заборони ілюмінізму в Баварії його адепти розвернули свою діяльність у Франції. Така відома постать як Каліостро, котрого прийнято вважати сицилійським євреєм, був завербований ілюмінатами в Німеччині. Через два роки ілюмінати домоглися чергового успіху, завербувавши Мірабо. Йому доручили завдання ілюмінізувати всі масонські ложі у Франції, внаслідок чого до березня 1789 р. 266 лож стали підконтрольними ілюмінатам [23-25].

Через місяць розпочалася революція. Як зазначає багато вчених, в революції не було жодної необхідності, адже Франція в цей період цілком дозріла до глибоких реформ. Н. Вебстер зазначає, що «філософія Руссо відкрила багатьом дворянам очі на необхідність реформ і, напевне, в світовій історії не було більш підходящого моменту для того, щоб провести масштабні зміни з мінімальним насиллям. Дії революціонерів були, однак, спрямовані не на те, щоб пришвидшити реформи, а на те, щоб їх призупинити: це посилювало б невдоволення народу і привело їх до влади» [25]. Зрештою, так і сталося, але, якщо протягом перших двох років революції ілюмінізм приховувався під оболонкою народних хвилювань, то лише з утворенням якобінських клубів по всій Франції його плани стали вимальовуватися чіткіше. Після знищення монархії почалась деструктивна діяльність в масштабах, запропонованих А. Вейсгауптом. Триколірний прапор узурпатора було замінено червоним прапором соціальної революції, а заклик «Хай живе наш король Орлеанський!» уступає місце масонському лозунгу «Свобода, Рівність, Братерство!». Під час масових вбивств у в'язницях було помічено, що кати подавали своїм жертвам масонські знаки, зберігаючи життя тим, хто знав, як на них відповісти. В 1793 р. розпочалася антирелігійна кампанія, що охопила всю Францію. На кладовищах вивіщувався улюблений девіз сектантів: «Смерть – це вічний сон». Свята Розуму, що відзначалися в паризьких церквах, були закономірним продовженням вчення А. Вейсгаупта про те, що «розум повинен стати єдиним законом людини» [29-31].

В той же час висловлювалася ідея всесвітньої революції, яка спільними інтересами мала б поєднати всі народи світу. Апологетом створення єдиної інтернаціональної держави виступав А. Клоотс, котрого за наказом М. Робесп'єра було відправлено на ешафот. Чи цей крок є доказом

того, що М. Робесп'єр не був ілюмінатом? Н. Вебстер стверджує, що «він, безсумнівно, був масоном: Князь Кропоткін впевнено заявляє, що він належав до однієї з лож ілюмінатів, заснованої Вейсгауптом. Але сучасники стверджують, що він не був посвячений в усі таємниці і діяв як засіб змови, а не як організатор» [33]. Саме цим можна мотивувати деякі розбіжності у поглядах ілюмінатів та самого М. Робесп'єра.

Проте, не дивлячись на значні спустошення, здійснені епохою терору, ні учні А. Вейсгаупта, ні маріонеткові революціонери-соціалісти не досягли поставленої мети. Потрібні були додаткові зусилля і через два роки після закінчення терору ще одну спробу здійснення всесвітньої революції надумав зробити комуніст Гракх Бабеф. План «Таємної директорії», створеної Г. Бабефом, практично нічим не відрізнявся від плану ілюмінізму напередодні 1789 р. – та сама пропаганда в суспільстві, те саме переманювання армії на свій бік, впровадження терору на кшталт якобінського. Однак, за доносом одного з членів «Таємної директорії», змова було викрито, а всіх організаторів, в тому числі і Г. Бабефа, страчено. Сам Г. Бабеф на суді зізнався, що не він головний організатор змови: «Я присягаю, що мені роблять надто велику честь, називаючи керівником цієї справи. Я заявляю, що грав у ній тільки другорядну і обмежену роль... Справжнім керівникам та організаторам потрібно було впливати на суспільну думку, а я міг їм в цьому допомогти...» [63]. Про приналежність Г. Бабефа до ордену ілюмінатів свідчить хоча б уже те, що він відмовився від християнського імені Франсуа Ноель на користь давньоримського Гракха. Зміна імен повсякчас практикувалася ілюмінатами – саме так А. Вейсгаупт став Спартак, Жан Баптист Клоотс – Анахарсисом, а П'єр Гаспар Шометт – Анаксагором [47].

Змова Г. Бабефа була останнім відголоском революції, а 18-е брюмера Наполеона Бонапарта нанесло остаточного удару по ілюмінізму. Як зазначає Н. Вебстер: «Таким чином, п'ятнадцятилітнє правління Наполеона визначальне тим, що за останні 140 років, лише в ці роки, Європу не пожирив згубний вогонь ілюмінізму, запалений Вейсгауптом» [73]. Однак після падіння імперії Наполеона ілюмінізм знову набуває status quo. «Німецький союз», що виник одразу після припинення діяльності ілюмінатів у Баварії, насправді був орденом А. Вейсгаупта, відновленим під іншою назвою. На самому початку XIX ст. на тих самих принципах були засновані інші товариства, такі як Тугенбунд і Буршеншафт. Тугенбунд, створений у 1812 р. і очолюваний найбільш агресивними ілюмінатами, що сповідували ідеї Клоотса і Марата, в подальшому перетворився в орден, відомий як «німецька асоціація», метою якої було об'єднання Німеччини. Саме тут вперше чітко

простежується зв'язок між пруссацтвом і таємними силами світової революції [74].

Наступними проявами світової змови були повстання декабристів та революція 1830 р. у Франції, що зіграли роль репетицій напередодні масштабної революції 1848 р. «Цілком очевидно, – пише Н. Вебстер, – що заворушення 1830 р., як і облога Бастилії та марш на Версаль, були інспіровані ілюмінатами, і що «в славні липневі дні», як і в епоху терору, про себе знову оголосила ненависть до християнства, що вилилася в погром резиденції архієпископа, розграбування та осквернення церков, а також напади на священників у провінції» [114-115]. Другою великою спробою ілюмінізованого масонства організувати всесвітній заколот була революція 1848 р., але вона, як і попередні намагання ілюмінатів, зазнала поразки. Як завжди напередодні соціальних заворушень, у 1847 р. відбувся великий масонський конгрес. Серед представлених на ньому французів були люди, які пізніше відіграли провідну роль у революції, зокрема Луї Блан. Саме таємні організації склали план всієї кампанії і запустили механізм революції з центром у Парижі та системою філіалів у провінційних містах [116].

Після поразки революції 1848 р. ілюмінати вирішили перенести центр змови до Пруссії. Відтоді ілюмінізм почав виступати під прапором німецького імперіалізму, на користь якого, як стверджує Н. Вебстер, плідно працював Карл Маркс. По суті, К. Маркс ні в одній зі своїх робіт не запропонував нічого нового. Його теорія «найманого рабства» була відома ще під час першої Французької революції; комунізм К. Маркса був комунізмом Г. Бабефа та Луї Блана; його інтернаціоналізм нічим не відрізнявся від інтернаціоналізму А. Вейсгаупта і А. Клоотса, як і його нападки на релігії; навіть теорія «додаткової вартості» не була його творінням: спочатку її туманно сформулював Р. Оуен, а потім, більш виважено – чартисти. Від системи К. Маркса практично нічого не залишається, окрім форми, яка увібрала в себе чужі ідеї [149-150]. Навіть Інтернаціонал, і той не є творінням К. Маркса. На думку Н. Вебстера, К. Маркс приєднався до Інтернаціоналу вже після його створення англійськими та французькими робітниками, переслідуючи інтриганські цілі. Але К. Маркс був далеко не єдиним інтриганом, котрий проник у цю структуру. Разом з ним туди проникли масони, що змушує Н. Вебстера дійти висновку: «Інтернаціонал, будучи відкритою та легальною асоціацією, з поглиненням всіх цих таємних організацій перетворився в наполовину таємне товариство – тобто став оболонкою для розгалуженої мережі законспірованих груп, котрі були байдужі до ідеї його засновників і в таємниці котрих були посвячені тільки їхні керівники, що належали до

середнього класу» [160]. Отже, Інтернаціонал, керований масонами, так само як і яacobіни до того, взяв собі за мету наблизити всесвітню революцію.

Однак, наступний важливий революційний крок мав місце не завдяки комунізму К. Маркса, а завдяки анархізму М. Бакуніна, якого інколи називають «сірим кардиналом» тих подій. Саме він за підтримки німецьких ілюмінатів і створеного ними Альянсу соціалістичної демократії ініціював революційне насильство 1871 р. у Франції. Як вже відомо, воно так само завершилось поразкою ілюмінізму, яка на багато років уперед приречла анархістів та комуністів на запеклу боротьбу одне з одним. В цій боротьбі певний час перемагав анархізм, однак революція 1917-го року в Росії все кардинально змінила. Ідеологія марксизму, перейнята більшовиками, почала втілюватись на практиці методами того ж таки А. Вейсгаупта, от тільки діапазон її дії був значно більшим аніж будь-коли до того. Чим закінчились «експерименти» В. Леніна відомо всім, але кому крім нього ці експерименти були потрібні? На думку Н. Вебстера, «революційна машина, що нині загрожує миру у всьому світі, хоч і керувалась в минулому лодьми всіх націй – французами, італійцями, євреями, росіянами, а в ряді випадків, і англійцями – була створена, в основному, руками німців і до сих пір контролюється ними за підтримки їхніх єврейських союзників. Німецька військова влада відправила в Росію Леніна та єврея Радека в спеціальному вагоні, німецькі офіцери організували більшовицькі армії, а німецький отруйний газ сприяв остаточній поразці Врангеля» [274].

На основі детального вивчення революцій Н. Вебстер стверджує, що за допомогою логічного осмислення історичних фактів можна цілком довести наявність світової змови. Доказами цієї змови є наступне:

1) те, що, хоча проблеми, які тривожили людей, з плином часу переживали суттєві зміни у відповідності зі зміною зовнішніх умов, програма соціальної революції залишалась незмінною. Тому, що якби повстання, що змінювали одне одного, готувались народом, кожне відрізнялось би своїми особливими лозунгами та цілями, обумовленими специфікою моменту; замість цього всі вони проходили під однаковими лозунгами, а їхні вожді повторювали одні і ті ж заклики; при цьому кожне таке повстання копіювало попереднє і – впритул до 1917 р. – найбільш успішне з усіх – першу Французьку революцію;

2) те, що керівники повстань ніколи не були вихідцями з народу, а навпаки, були представниками вищих та середніх верств населення і ніяк не могли вважатися жертвами пригнічення;

3) те, що, за деякими винятками (до яких відноситься Луї Блан), вони незмінно проявляли

байдужість до страждань народу та людських життів взагалі. Марксиста та бакунінці взаємно обвинувачували одне одного в тому, що відносились до людей як до «гарматного м'яса»;

4) те, що кожне повстання проходило не тоді, коли народ перебував у відчаї, а напередодні масштабних реформ;

5) те, що після кожного повстання замість реформ, настав час чорної реакції. Впродовж двадцяти років після першої Французької революції саме слово «реформа» не можна було вимовити навіть в Англії, країні, яку ілюмінати зачепили найменшою мірою;

6) те, що, хоча кожне повстання погіршувало становище мас, всі вони підносились народу як рушії прогресу, чим і оправдовували наступні революції [259-260].

Чимало часу сплило відтоді як була опублікована праця Н. Вебстер «Всесвітня революція», а тому вона не описує подальших подій,

різноманітних кривавих перипетій ХХ ст. Режими змінювали один одного, з'являлися диктатури неосоціалістичного штибу, а тому декому може здатися, що таємні організації непричетні до недавніх подій. Але, наскільки нам відомо, ілюмінізм здатний проникати в будь-які організації та зовнішньо сповідувати будь-які ідеї, заховавши десь глибоко всередині свою справжню суть та не афішуючи свою єдину велику ідею – остаточне утвердження свого панування над світом. Ілюмінати не дураються жодних методів, а нагоди розв'язати черговий суспільний конфлікт вони нізащо не пропустять. Отже, необхідно ретельно відстежувати зародки конфліктності в межах всього світу, необхідно за спинами маріонеток відшукувати справжніх винуватців соціальних катастроф ще до того як ці катастрофи відбудуться, тобто необхідно тримати руку на пульсі будь-яких соціальних загострень і не дати масонами змоги довести їх до чергового вибуху насилля.

М. ТОКАР (Ужгород)

ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ПРАЦІ А. ШМІДТА «УКРАЇНА. КРАЇНА МАЙБУТНЬОГО»

Значення праці Акселя Шмідта «Україна. Країна майбутнього», котра побачила світ 1939 року в Берліні, розглядають сьогодні з двох основних позицій. Одні подають її як виконання замовлення офіційних кіл Німеччини з метою кращого вивчення майбутніх «східних провінцій». Інші ж розглядають працю А. Шмідта як черговий пласт історичного дослідження про українські землі, що містить виключно науковий інтерес. Можемо оцінювати обидва варіанти, хоча жоден із них не применшує історичне значення книжки «Україна. Країна майбутнього».

Політичні події в Європі, які стрімко відбувалися у першій половині ХХ століття, привертала увагу до багатьох великих і малих народів, великих і малих держав. Це було логічним проявом тогочасного суспільно-політичного прогресу, пошуку нових суспільних форм відносин, міжнародних стандартів тощо. З-поміж різноманітних зовнішньополітичних орієнтирів країн Європейського континенту виділялася вісь «Схід – Захід», яка протиставляла майбутньому розвитку цивілізації масштабні зміни на політичній карті світу.

Умовний «Захід» у цьому відношенні представляла Німеччина, яка неодноразово в своїй історії заявляла про далекоглядні плани щодо східних просторів. Тому інтерес учених, дослідників та навіть аматорів-країнознавців до

східних рубежів німецьких земель, великої території, заселеної слов'янським ареалом, був не випадковим, а скоріше логічним, вмотивованим, прогнозованим.

Очевидно, і праця Акселя Шмідта «Україна. Країна майбутнього» носила поміж історично інформаційного й політично значимий характер. Для розуміння важливості змісту книжки слід заглянути в передісторію актуальності для німецьких читачів, у тому числі й політичних кіл, «української тематики».

Зацікавленість Україною особливо відчутно прослідковується з початку ХХ століття, коли Німеччина почала виношувати далекоглядні плани власного політичного лідерства в Європі. Звичайно, що здійснення таких мрій певною мірою залежало від сили потенційних супротивників, зокрема так званих супердержав, до яких традиційно відносили Росію. У цьому відношенні бралися до уваги всі слабкі важелі державного організму. Одним із таких, як розмірковували політики в Німеччині, був багатонаціональний склад Російської імперії, окремі народи в складі якої були реально спрямовані на здобуття національної незалежності.

Особливе місце німецькими стратегами відводилося українському національному рухові. Тому, один із ключових акцентів було зроблено на традиційній самобутності українського народу,